

imenitnejše trgovce v Siamu, Kitaji in Japanu. Z obzirom velike važnosti, katero ima vzhodna Azija, posebno kar se je Sueški kanal odprl, za naše jugoslovanske kraje, priporočamo vsem trgovcem, fabrikantom in sploh vsem obrtnikom to zanimivo knjigo, ktera pride v 16 zvezkih na svitlo in se dobiva pri vseh knjigarjih. Pri tej priložnosti omenimo našim bralcem, da 6. dne u. m. je c. kr. korveta „Fazana“ iz Trsta v Kino in Japan odrinila; 22. dne u. m. je „Fazana“ skozi Sueški kanal plavala. Ker na tej barki tudi naš častiti rojak c. kr. mornarski nadporočnik g. Viljem Potočnik potuje, in ker nam je pri svojem odhodu besedo dal, da „Novicam“ iz daljnih krajev večkrat piše, upamo, da našim bralcem v tej zadevi v kratkem kaj več povedati moremo.

Mnogovrstne novice.

* Strašna lakota v Perziji. Časnik „Times of India“ piše, da je žitna letina v Tarfistanu, najrodovitniši deželi Perzije, prav za nič; nesrečni prebivalci prodajajo svoje otroke, da si s tem kaj denarja vlovijo, pa tudi po zelo nizki ceni ne morejo spečati svojih otrok; zato zapuščajo svojo domovino in bežijo v daljna mesta. Cena pšenici je poskočila na devetkrat viši kup. Ljudje mrjé od lakote. Čez 20.000 ljudi je zapustilo glavno mesto.

* Na Rusovskem je ene mesece požarov, da je groza. Samo v Moskvi je junija meseca 70krat gorelo. Res, da so ljudje zelo nečimurni z ognjem, vendar se po pravici sumi, da hudobni ljudje požigajo.

* O letini na Ogerskem — piše ogerski časnik „Ung. Lloyd“ tako-le: Maloktero leto se je upanje in strah, kakošna bode letina, tako mešalo kakor letos. Žetev ozimine je zdaj pri kraji in žalibog moramo reči, da naš poglavitni pridelek — pšenica — se ni tako obnesel kakor smo pričakovali. Naželo ali nakosilo se je pšenice le toliko, kolikor se je nažanje v slabih srednjih letinah, in teža zrnja je zelo različna; v nekterih vaga do 89 funtov vagán, v družih komaj 80 funtov. Ne bode se tedaj veliko pšenice, kakor se je mislilo, v druge dežele moglo prodati. Kar se tiče rži, ječmena in ovsa, je letina bolja.

Dopisi.

Iz Buhelj na Koroškem. (Telegram „Novicam“.) Nad 6000 Slovencev bilo je danes na tukajšnjem taboru zbranih. Vse resolucije, posebno ta, o zedinjenji Slovenije, bile so enoglasno in navdušeno sprejete. Predsedoval je dr. Zarnik. Slava!

Iz Gorice 4. avg. — x+y. — Preteklo saboto je sklenilo tukajšnje mestno starešinstvo, dati Favetti-u za trdno tistih tisuč goldinarjev pokojnine, ki jih je vžival — odkar je pomiloščen — le začasno. Čeravno je bilo že pred sejo gotovo, da bode večina starešin glasovala za penzijo, ker je bila F-ieva stranka vse žile napela, da je večino skup stlačila, treba je bilo vendar javno komedijo igrati. Glavne osebe so delali: proti penziji dr. Pajer in Marzini; za penzijo dr. Deperis (poročevalec) in dr. Rismondo. Ti možje pa so si že sploh gledé družih mestnih in osebnih zadev navskriž, Favetti jim je bil toraj ugodna tvarina, da so si ž njo dušice ohladili. Škoda le, da nasledek njihovih osebnih iz častilakomnosti izvirajočih preprirov je — „paga pantalon“! Dohtarju X-u se je vzvidelo, s Favetti-evo čelustjo Y-a tleči — zakaj bi ga ne? — si misli, saj mene ta „juks“ nič ne stane; plačevali bodo že — dobri meščani; zakaj so nas pa volili, če bi mi

zdaj še te pravice ne imeli, da jim davke nakladamo za najzaslužnišega (!) moža (za kterega zasluge še celó italijanska vlada nič ne mara; kajti, ko bi ga bila štela za kaj, podelila bi mu bila kako mastno službico, a ne, da je moral biti opravičnik privatne zavarovalnice). Najbolj je sekal F-i-a Marzini, brezoziren mož, kateri ima, kar v prsih, to na jeziku. Nad njim se Favetti-evi privrženci tudi najbolj grozé. Stavil je na zadnje predlog, naj bi F-i-u enkrat za vselej 500 gld. dovolilo, toda s tem pogojem, da se nikdar več v Gorico ne prikaže. Pajer je bolj po lisičje govoril; politiško stran te zadeve je prepustil vladinemu komisarju in s pravnega stališča trdil, da starešinstvo nima pravice pomiloščencu pokojnino plačevati, češ, da po pomilostenju ne oživi pravica, do poprejšnje službe in ž njo združene plače ali penzije. Vladin komisar baron R. je pretil, da vloží svoj „veto“, ako se nasvet za penzijo sprejme. Prigovarjalo se je neki tudi županu, naj bi, če nasvet obveljá, sklep za neveljaven izrekel. Vse zastonj; za nasvet je glasovalo 13 starešin, zoper njega 5, trije so se bili tej kočljivi zadevi odtegnili. Župan je sklepu pritrdil, vladni komisar — molčal! Tako bomo imeli tedaj enega osrečevalca (!) več v Gorici! — V isti seji je imelo priti na vrsto tudi vprašanje zastran preimenovanja ulic, al ker je obravnavanje F-i-eve točke dolgo časa trajalo, je župan sejo sklenil, predno se je prišlo do ulic. — Slišim, da so tukajšnji šolski krogi jako razburjeni zaradi nepričakovanega imenovanja odstavljenega gimn. direktorja Koperskega za profesorja na našem gimnaziju. Pravijo, da ta dr. Frapporti je nevaren lahonski kovár. — Ako je res, da se zdaj minister Hohenwart posvetuje z vsemi namestniki zaradi preuredbe volilnih redov, imamo mi vzrok, bati se, da nam naš bar. De Pretis v tej reči marsikaj ne pokvari. Tedaj, poslanci, pozor!

Iz Trsta 7. avg. — Rojanska čitalnica je včeraj imela glavni zbor. Predsednik g. Požar je začel zbor z jedernatim govorom, denarničar predlaga račun, in tajnik g. Dolinar čita letno sporočilo, iz kterega se je razvidelo, da je čitalnica storila velik korak v duševnem obziru, ne pa, žalibog, v materijalnih rečeh, kajti premalo udov, stroškov pa obilo stavilo je mnogo ovir, s kterimi bi se bil moral braniti odbor. Napravila je čitalnica 10 „besed“, med temi 8 glediščinih iger. V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika gosp. Žvanut, velecenjeni voditelj narodne stranke v Trstu, odborniki pa: prejšnji tajnik gosp. Dolinar, in gospodje Rožička, Pisianč Luka, Durn, Ferluga in Katalan. Ne morem si kaj, da ne bi pohvalil vrlih vnanjih udov g. Pintarja in Hafnarja iz Stare Loke na Gorenškem, da sta se telegrafično vdeležila volitve; živela oddaljena draga nam narodnjaka! — Radostni pozdravljamo novi odbor, od kterega se po pravici nadjamo čedalje veseljšega napredka; želeli bi glediščinih iger vsak mesec redno po enkrat, in če bi mogoče bilo, tudi po dvakrat na mesec. Po volitvi je prejšnji in novi odbor stopil na oder; prejšnji predsednik je vzel z ginljivimi besedami slovó; novi predsednik pa je zbor tako navdušeno pozdravljal, da so mu od vseh strani doneli gromoviti slava-klici.

Fričkov Janez.

— (Rojanska čitalnica) napravi 20. dne t. m. „besedo“ z govori in igro: „Kteri bo?“ Vljudno vabi vse častite ude; neudje pa, ki jih udje želijo povabiti, dobijo vabilnice.

Za odbor:

Ivan Dolinar, tajnik.

Iz Maribora piše „Slov. Gosp.“: Odbor katol. političnega društva se je 23. julija ustanovil. Voljeni so enoglasno: grof Brandis za prvosednika, dr. Ulaga za namestnika, prof. Majciger za tajnika in prof. Kovačič za blagajnika. Prvomestnik je potem bral

dopis c. k. okrajnega glavarja, v katerem prvomestniku naznanja, da je Njih Veličanstvo po telegramu sporočeno udanost društva blagovolilo prijazno sprejeti in se za izjavljena čutila zahvaljuje, kar je odbor v imenu društva z veseljem „pravo!“ do znanja vzel. — Bilo je tudi sklenjeno, da se visoki vladi zraven spomenice, kako volilni red preurediti, pošlje prošnja, sedanji graški deželni zbor razpustiti. Taisto storiti povabilo se bo tudi graško kons. polit. društvo. — Slednjič je odbor z večino glasov sklenil, prisvojiti si protest družih društev, ki v pismu do državne kancelarije ugovarjajo proti temu, da se je Rim, središče katoliške cerkve in sedež njenega vzvišenega poglavarja, za stolno mesto italijanskega kralja proglasil. — Tiskovno društvo v Mariboru in po njem izdani „Slov. Gospodar“ se v posebni okrožnici častitim duhovnikom priporočata, naj jima poskrbé še večega razširjenja. Kakor nas to veseli, tako nas od druge strani skoraj otožnost obhaja, ko vidimo, da se §. 5. društvenih pravil nič prav izvrševati noče. Govoreč o dolžnostih častitih udov jim nalaga v pismenki b: „da naj poročila in naznanila (inserate) listu od društva priporočenemu pošiljajo“; in v pismenki c: da naj „po zmožnosti in kolikor jim čas in stanovska opravila dopuščajo, društveni list duševno podpirajo.“ — Kdor ima s čim, gre lahko v Rim — pravi narodna prislovica; in če se vredništvu vsaka, bodi-si še tako majhna reč zvesto poroča, bode tudi list tem bolj mikaven in toliko bolj ljudstvu se prikupil. Silno mudno pa je in nam nikakor na čast, če mora vrednik še le po „Graz. Ztg.“, „Tagespošti“ in celo po „Marb. Ztg.“ stikati, da najde novosti iz slovenske domovine. Da bi ne bili sopet glasú v veter zagnali!

Iz Brna na Moravskem. — 30. dne u. m. so nemški turnarji imeli veliko skupščino v Brnu, Slovani moravski pa tabor na Beli gori blizo Brna. Nemški časniki pa trobijo turnarski skupščini strašno slavo po svetu; treba tedaj, da to nemško „komedijo“ malo bolj od blizo pogledamo. Da so prišli pruski prijatli, skupaj ali so jim pismo „bravo“ ploskali, ki že komaj čakajo, da bi „svinčene podplati“ odbacnili, ki jih še zadržujejo, je spet živa priča, da turnarjem je za gimnastične vaje toliko mar kot za lanski sneg, le „nemška politika“ so gosli, na ktere godejo. Da so „veliki govorniki“ se skazovali, to ni bilo drugače pričakovati; čem više je kdo povzdigoval nemško „zusammengehörigkeit“, temveč so mu vriskali „bravo“. Glasoviti poslanec Sturm je udrihal po sedanjem ministertvu in ga imenoval „verblendete Regierung“, in „bravo, bravo!“ se je razlegalo po vrstah ošabnih nemškutarskih trompetarjev. Okoli 7000 ljudi so spravili res skupaj, ali potrošili so za to čez 50.000 gold., kajti vabili so privržence od vseh kotov in jim plačali potne stroške, jed in stanovanje. Pa odkod imajo naši Moravci toliko denarja? bode vprašal ta in uni. Ta uganjka se lahko reši. Dve tretjini „liberalnih“ Moravanov ste judje; judje v Brni pa so bogati fabrikantje, trgovci itd. To je vsa skrivnost, če ni še kaj družega vmes. Pravijo, da Bismark ima dokaj novcev. Kdor dobro plača, mu dobro godejo! Po takem pa je tudi očitno, da vsa ta komedija je bila narejena, silno drago narejena; težko jo bo jud še ponavljal. — Isti dan pa so Slovani imeli tabor na Beli gori. Sešlo se jih je okoli 50.000, in noben jim ni potnine povrnil ali jim sicer kaj plačal. S Brnskega kraja se je kaj lepo videla ogromna množica, ki je pokrivala Belo goro. Kolik razloček! Tù vse iz čistega rodoljubja, — tam podkupljeno in plačano, — tù vse skromno, — tam gola baharija, — tù „kje dom je moj“, tam „die Wacht am Rhein“, — tù kristijanski svet, tam jud!

Iz Slavine na Notranjskem. (*Spet požar.*) Nesreča čez nesrečo! Še je komaj 10 dni po ognji v Petelinjah preteklo, kar spet ravno med 10. sv. mašo 30. julija hrup ostane, da gorí. In res je pogorelo v Radohovi vasi tik Reške ceste 6 gospodarjem vse splotje, enemu pa blev. Tudi med temi so trije, ki se nobenega odškodovanja nadjati ne morejo, ker dva nista zavarovana bila, eden pa asekuracije ni plačal. Pomagajte, prosim v imenu pogorelcev, tudi tem nesrečnikom vi, prijatelji siromakov, katerim je toliko več zgorelo, ker so ljudje, zunaj varhov, v cerkev odšli. Vsaj utegne vsakega, če tudi ni sam nič kriv, enaka nesreča zadeti, v kateri mu je pomoči bližnjega potreba! *)

Anton Pokorn, fajmošter.

Razdrto na Notranjskem 5. dne velik. srpana. (*Očitna zahvala.*) Sveta dolžnost nam je podpisanim, da se srčno zahvaljujemo svojim blagim dobrotnikom za obile darove, ki so nam došli, še posebno sl. vredništvu „Danice“ za nabranih 26 gold., gosp. Jan. Mihevcu v Ljubljani za 10 gold., in neimenovanemu dobrotniku za poslanih 10 gold. Prosili bomo Vsegamogočnega, naj jim stoterno povrne, kar so siromakom dali!

Pogorelci.

Iz Pivke 6. avg. — Prežalostnega srca naznanjamo „Novicam“, da je naš nevtrudljivi boritelj za narod in dom, priljubljeni in po vsem Slovenskem dobro znani pesnik Miroslav Vilhar po večletnem bolehanji danes zvečer ob 10. uri na Kalcu v Gospodu zaspal. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Ljubljane. (*Iz seje deželnega odbora 3. avgusta.*) Ker bi velikih stroškov za neobhodno potrebno vtrjenje Savskega bregú pri vasi Gorenja Sava niti sosedne občine ne mogle same zmagati in ker njim tudi iz deželnega zaklada ni mogoče izdatne pomoči v ta namen nakloniti, zato je deželni odbor sklenil naprositi deželno vlado, da izposluje iz državnega zaklada primerno denarno podporo, kar je tem bolj opravičeno, ker se tudi za urejevanje vodotočev družih rek in za vtrjevanje njihovih bregov veliko denarja iz državnega zaklada izdaja. — Zarad opravljanja grozno slabe ceste na Primorskem, ki se stika z Braniško cesto, je deželni odbor sklenil obrniti se na deželni odbor v Trstu in na kranjsko deželno vlado, da se tudi ona v tej zadevi obrne na ces. namestnijo v Trstu. — V podporo 19. julija t. l. pogorelim Petelincem (pri Šent Petru na Pivki) je deželni odbor dovolil iz deželnega zaklada 300 gold. — Konec seje je dr. Costa stavil nujni predlog: naj deželni odbor, kateremu je dolžnost, da varuje sklepe deželnega zbora, c. kr. ministertvu nauka in bogočastja pošlje spomenico, v kateri zavrne oporéko ljubljanskega mestnega zbora zoper šolsko postavo, osnovano po deželnem zboru lanskega leta. Predlog je bil po kratki razpravi sprejet in sledeča spomenica na c. k. ministra nauka potrjena:

„Vsled objavljenega zapisnika je odbor ljubljanskega mesta soglasno v seji 1. dne t. m. sklenil, Vaši Ekscelenciji predloži protest proti potrjenju deželne postave o uravnavi učnega jezika v ljudskih šolah.

Deželni odbor, dolžan skrbeti za deželne koristi in pospeševati izvrševanje deželnega zbora sklepov, je tedaj prisiljen o djanskih razmerah onega protesta opomniti naslednje:

*) Naj dobrotljiva srca slišijo tudi ta glas na blagovoljno pomoč siromakom in se jih usmilijo! Če je komu priložniše vredništvu „Novic“ poslati milodar, naj ga le pošlje, da ga pošljemo gosp. fajmoštru.

Vred.

Sedanji zástop ljubljanskega mesta je, ker so národní volilci ljubljanski s protestom naznanili, da se ne vdeležijo volitev, izvoljen le od manjšine mestnih volilcev. On toraj govori v imenu le enega oddelka ljubljanskih prebivalcev, in z ozirom na osebe, ki so v sedanjem odboru, nič družega ni kakor odsek „konstitucionalnega društva“, tudi tukaj osnovanega.

Pa tudi ne gledé na to omenjeni protest tudi sam v sebi nima nikakoršnega opravičenja, ker v načrtu deželne postave je ljubljanski mestni srenji odločno pridržana pravica, dá! celó naložena dolžnost, poleg slovenskih šol za nemške otroke ustanoviti tudi nemške šole.

Kako potrebna pa je postavna uravnava podučnega jezika v ljudskih šolah, kaže ravno omenjeni protest ljubljanskega mestnega zastopa, od ktereга, kakor je sedaj sestavljen, nikoli in nikdar ni pričakovati ustanovljenja takih ljudskih šol, v katerih bi se domači slovenski otroci učili in izobraževali po edino pravem pedagogičkem načelu, v svojem maternem jeziku.

Ker se deželnemu odboru poleg obširnih in natančnih obravnav deželnega zbora zdi nepotrebno, omenjeni postavni načrt še enkrat meritorično pretresovati, zato mora prizadevanje sedanjega ljubljanskega mestnega zastopa tem določnejši zavriniti, ker je **prejšnji mestni odbor** 1866. leta naročito prosil kranjski deželni zbor, naj bi sklenil to postavo, kakor potrjuje priloženi stenografični zapisnik od 18. decembra 1866. leta (na 170—178 strani).

Iz deželnega odbora vojvodine Kranjske v Ljubljani 3. avg. 1871.

— („Slovenija“, društvo za brambo narodnih pravic) je imela zadnji občni zbor v soboto 5. dne t. m. Obravnavalo se je pod predsedstvom dr. Jan. Bleiweisa in v nazočnosti obilo zbranih družabnikov „o protestu zoper sklep mestnega zbora o zadevah ljudskih šol“. — Razpravo je pričel dr. Jan. Bleiweis z nagovorom, v katerem je razložil vzrok današnjega zbora, rekši, da deželni šolski svet kranjski, vprašan po ministerstvu nauka, kaj da on meni o postavi zaradi učnega jezika v ljudskih šolah kranjskih in o preparandiji ljubljanski (glej zadnji list „Novic“) je odgovoril, da se popolnoma sklada z načrtom postave, ki jo je lani sklenil deželni zbor ter da jo priporoča v potrjenju po Njih Veličanstvu. To pa je razkačilo sedanji nemški „gemeinderath“ tako, da je po nasvetu dr. Schaffer-ja enoglasno sklenil oporeko (protest) zoper sklep deželnega šolskega sveta. Predsednik je bral glavne točke Schaffer-jevega govora iz „Laibacherice“, v katerem mladi gospod, ki še ni dolgo, kar je prišel iz šol, a vendar v „gemeinderathu“ na prvo piščalko piska, strah razodeval, da nemškim otrokom zadnja ura za nemščino bije, ako obveljá postava zbora kranjskega, in da takim, ki iz ljudske šole prestopijo v srednje, so potem vrata zaprta. Če dr. Schaffer pravi, da bodo otroci nemški jezik pozabili (verlernen), je imel le samo Nemce pred očmi, a ne Slovence. Schaffer se ni oziral ne na statistiko ne na djanske razmere dežele naše ter tirja le sužnost nemčevanja v šolah. Schaffer je v vsem kazal, da ali postave ne pozna ali pa da mu ni mar za resnico. Načrt postave, ki jo je lani osnoval deželni zbor, se glasi tako-le:

§. 1. Po vseh ljudskih šolah na Kranjskem je učni jezik slovenski, samo v nemških občinah na Kočevskem in v Weissenfelsu je učni jezik nemški.

§. 2. V Ljubljani se pri teh šolah napravijo nemški paralelni razredi ali pa nemške samostojne šole.

§. 3. V šolah za učiteljske pripravnike je učni jezik slovenski.

Ali ni tedaj dr. Schaffer resnici v obraz bil, ko je rekel, da bodo ljubljanski nemški otroci nemški jezik

pozabili? — Kar pa se tiče družega strahu, ki ga je kazal, da so mladini potem vrata v srednje šole zaprta, je ravno tako prazen, naj že obveljá ta načrt, da bode dvojni učni jezik, slovenski in nemški, ali da se za Slovence naredé slovenske srednje šole, za Nemce pa nemške. Vrh vsega pa je dr. Bleiweis razložil, da leta 1866., ko se je obravnavala šolska postava v deželnem zboru, je dokazal, da leta 1864. je bilo za šolo ugodnih otrok 51.007, od teh je le 38.097 ljudske šole obiskovalo in od teh jih je 1865. leta šlo v gimnazije in realke le — 319, vsi drugi so se vrnili nazaj k kmetijstvu, obrtnijstvu itd. Konečno predsednik še omenja, da se je današnji zbor sklical zato, da se tudi pokaže, da sedanji mestni zbor ni zástop slovenskega naroda v Ljubljani, kajti národní volilci so poslušali glas „Slovenije“ in se s protestom odpovedali volitve. Treba je tedaj, da národní mestjani spet pokažejo, da to, kar misli „gemeinderath“, niso misli njih.

Za tem poprime dr. Razlag besedo, ter govori blizo tako-le: Dogodek, kateri nas je danes tukaj zbral, je v pedagogičnem obziru zanimiv. Kdor šole pozná, naj bo, da se je le v njih učil ali da je sam učitelj, se mora čuditi, kako je mogoče, da o tem sporazumljenje že davno ni gotovo. Pri nas se čudno ta zadeva meša. Naši nasprotniki so prej trdili, da tudi oni so Slovenci al le „liberalni“, mi pa da smo mračnjaki; zdaj pa trdijo, da so Nemci. Jaz zanikam, da bi ti imeli pravico braniti naš duševni razvoj. Oni še tega ne razločujejo, da nimajo pravice kot Nemci govoriti o tem, kako naj vlada osnuje šole; oni ne razločujejo ali ne razumejo, kaj je učni jezik, kaj pa predmet. Treba je tedaj, da mi skrbimo zato, da se nevedni ali po nasprotnikih zmotljeni podučijo o tej postavi, ktera ne krči drugim nobene pravice. Da so šole potrebne, to je jasno tako; da nikdo ne dvomi. Al prepričali smo se dosehal, da ponemčevalne šole niso pravega vspeha imele. Tudi meščani in tržani ne znajo dobro niti slovenski niti nemški. Ti, ki zdaj protestujejo, do zdaj niso nobenih šol djansko podpirali. — Mi potrebujemo šol na národní podlagi vredjenih, kakor jih imajo vsi izobraženi narodi. Na Nemškem, Francoskem, Laškem itd. bi se vsakdo smejal, ako bi kdo tirjal, naj se ljudske šole napravijo na podlagi tujega jezika, in gotovo bi razsodba vseh pametnih bila le ta, da tak, ki to tirja, je na pameti bolan. — Zmešnjav bi tudi napravilo to, ako bi mnenje obveljalo, da občina odločuje jezik v šoli; po občnem mnenju mora se ta pravica le dati postavodajalnemu zastopom. Jako čudno je tudi vedenje ljubljanskega mestnega zbora o tem, da se pečá z rečmi, ki le Slovence zadevajo in ne Nemce, ki dobro vedó, da je za-nje že preskrbljeno in da se jim ni treba bati, da bi se Nemcem hotela slovenščina vrivati. Da pa se pokaže, da ne misli občinstvo tako, kakor sedanji mestni zbor, je treba protestovati proti sklepu temu, ter ljudi podučiti in jim dokazati, da ni res, kar nemškutarska skupščina trdi, in jim v roke dati obravnave deželnega zbora o tej postavi, vladi pa povedati, da se skladamo z mnenjem deželnega zbora in deželnega šolskega sveta.

Dr. Costa dodaja govorom predgovornikov sledeče: Večina ljubljanskih volilcev se izrekoma ni vdeležila volitev v mestni zbor, zato sedanji mestni odbor nikakor ne veljá za pravi zástop ljubljanskih prebivalcev. Al vse to zanikujejo naši nasprotniki vedno, in ker si ne morejo pomagati z resnico, si na vrat na nos kaj izmislijo. Laž je namreč, da mi hočemo braniti, da se uči nemški jezik; v postavi ni rečeno, da nemški jezik ne sme biti predmet učenja; mi le hočemo to, da se na pravi pedagogični podlagi, to je, z maternim jezikom učijo otroci naši v ljudski šoli. Jaz poznam mnogo šol,

penzjonatov itd., v katerih se francoski, laški jezik le uči na podlagi maternega jezika. Tudi v naši postavi je izrečeno, da v nemških soseskah imajo biti nemške šole in ljubljanski zástop da ima pravico in dolžnost, za nemške otroke napraviti nemško šolo. Razvidi se toraj, da vse kričanje nasprotnikov je lažnjivo. Laž je tudi, kar „Tagblatt“ piše, da te postave niso zahtevali deželani, akoravno „Tagblatt“ dobro vé, da od deželanov večkrat izvoljeni deželni poslanci so to postavo sklenili, o katerih je znano, da jih narod naš ima za prave zastopnike svoje. Tudi se sklicujemo lahko na sklepe obilih taborov, na katerih je na tisuče ljudi tudi tej postavi pritrđilo, in že leta 1861. je prošnja od 22.000 Slovencev v istem smislu se izročila tadanjemu ministru Schmerlingu. Sklicujemo se lahko tudi na peticije, katerih je mnogo došlo iz dežele, ki tirjajo narodne šole.

Govoril je potem še dr. Karol Bleiweis vzlasti o tem, da bi le prazno slamo mlatili, ako bi zagrizene nemčurje podučevati hoteli, vsaj sedanji gospodje na „rotovžu“ vsi skupaj ne stlačijo treh vrst slovenskega pisma v pravilni slovenščini, tedaj govorijo le ko slepi o barvah. Temu je pritrđeval tudi trgovec g. A. Jentl, g. Potočnik pa je priporočal, naj se natisne razjasnilo iz obravnave deželnega zbora leta 1866. v nemškem jeziku takim, ki so le zapeljani po krivih prerokih, niso hudobni, tedaj poduka vredni.

Po vseh teh razpravah so obveljali sledeči sklepi:

1. Društvo „Slovenija“ zavrača oporéko ljubljanskega mestnega zbora, ker je on le zastop ene vrste prebivalcev; (enoglasno).

2. „Slovenija“ sestavi protest, ktereга naj bi podpisali mestni narodni volilci in ga pošljejo sl. ministerstvu nauka; (enoglasno).

3. „Slovenija“ napravi oklic na župane s pozivom, naj oni kar naravnost pošljejo peticijo (prošnjo) sl. ministerstvu nauka za potrjenje postave, ki jo je deželni zbor sklenil o učnem jeziku ljudskih šol; (enoglasno).

4. „Slovenija“ dá na svetlo poduk, kaj da zahteva deželni zbor s svojo postavo, in v ta namen ponatisne posnetek iz obravnave deželnega zbora l. 1866; (z veliko večino sprejeto.)

Oklic

častitim županom in rodoljubom na Kranjskem.

Po kranjskem deželnem zboru že večkrat in zadnjikrat v lanskem zboru sklenjeni postavi o uravnavi učnega jezika v ljudskih šolah se kaže nada, da bode potrjena.

Po tej postavi se v naših ljudskih ali malih šolah na Kranjskem, razun Kočevskega, Weisenfelsa in paralelke za Nemce v Ljubljani, ima to, kar se otroci v teh šolah učijo (brati, rajtati, krščanski nauk, zemljepisje, zgodovina, natoroznanstvo, sadjereja, čbeloreja itd.) učiti v maternem (slovenskem) jeziku; v 3. in 4. razredu teh šol pa ni izključeno, da se uči tudi nemški jezik kot poseben nauk.

Priznati mora po tem vsak pošten izvedenec, da le tako osnovana ljudska šola more koristiti naši mladini.

Nada naša pa, da vendar enkrat tudi mi dobimo, kar nam gré in kar na veliko korist svojo drugi narodi že zdavnej imajo, to je, poduk v domačem jeziku, ne dá nasprotnikom našim pokoja, in posebno konstitucionalni odbor v ljubljanski mestni hiši ni našel mirú, dokler ni sklenil protesta zoper gori omenjeno deželno postavo in je poslal c. kr. ministerstvu nauka na Dunaj.

Da ne bo ministerstvo mislilo, da več kakor peščica tujcev ali prevržencev v naši deželi je zoper to

postavo, Vas opominjamo prijazno na to, da bi primerno bilo, da se Vi z nasprotno prošnjo do sl. ministerstva obrnete, to je, za potrjenje te postave in tako djansko pokažete, da je postava po Vašem prepričanji pravična in deželi potrebna, in da odločno zavračate zvijače naših nasprotnikov!

Če sedanja ljubljanska mestna županija vodo na svoj mlin obrača, dolžnost je Vaša, da jo Vi obračate na korist svojo, — na blagor cele domovine naše, ki za mladino obširnega šolskega poduka išče v maternem jeziku!

V Ljubljani 5. avgusta 1871.

Odbor „Slovenije“.

— (*Kupčijska in obrtnijska zbornica*), kateri gré skrb za to, da se slovenska mladina, ki se po dovršeni ljudski šoli gré učiti kako obrtnijstvo ali rokodelstvo, v ljudski šoli ne muči z vbijanem nemščine, ampak da se za življenje potrebnih vednosti nauči v maternem jeziku, je v poslednji svoji seji 4. dne t. m. po predlogu podpredsednika Jan. Horaka soglasno sklenila protest poslati ministerstvu zoper gori omenjeni krivični sklep ljubljanskega gemeinderatha.

— (*Cesarskega nadzornika gozdov*), kakor ga imajo že nektere druge dežele, z letno plačo 1500 gold. in 700 gold. pavšala, dobí zdaj tudi kranjska dežela. Deželni odbor in družba kmetijska sta mislila, da je ta služba nepotrebna.

— Vsi cesarski namestniki in ces. deželni predsedniki so dobili od ministerstva poziv, da danes gredó na Dunaj v posvèt zarad premembe volilnega reda, po katerem se poslanci volijo v deželni zbor. Ker je naš c. kr. deželni predsednik pl. Wurzbach bolán, ni mogel iti.

— (*Iz Bohinja*) se nam poroča o neki obžalovanja vredni gozdni silovitosti. Dvojni nauk posnemamo iz te dogodbe. Eno je to: naj nihče ne misli, da s silo do pravice pride; le v škodo in žalost pokoplje sebe in rodovino; — drugo pa je to, naj vlada vendar že dožene to toliko let zavlečeno pravdo o gozdnih zadevah, čeravno je rzsodba po celi grmadi aktov težavna.

— (*Smrt iskrenega rodoljuba g. Miroslava Vilharja*) je potrla vse domoljube. Vsa národna društva ljubljanska so poslala zastopnike svoje k pogrebu, ki je bil včeraj popoldne. — Komaj pa je ta žalostna novica priletela, došla nam je druga, da g. Košenini August, uradnik pri c. kr. telegrafiji, mnogospoštovani narodnjak, je danes nenadoma umrl. Naj v miru počiva!

— (*Po slavnem dr. L. Tomanu*) se bo obhajala slovesna obletnica 16. dne t. m. v Kamni gorici na Gorenškem.

— (*Četrty letni zbor dramatičnega društva*) v Ljubljani je bil v četrtek 3. avgusta. Vdeležilo se je zbora nad 50 ljubljanskih družabnikov, med njimi tudi več gospodičin. Prvosednik g. Grasselli povdarjal je v svojem ogovoru važnost občnih zborov, katerih naj bi se družabniki vdeleževali v veliko večem številu nego se navadno zgodi. Pozdravil je srčno vse nazoče ter gledé na štiri letno vspešno delovanje mladega društva izrekel nado, da se prerokovanje zgodne smrti ne bode vresničilo, ker mlado čvrsto dete „dramatično društvo“ še ni nikakor volje da bi že umrlo, ter služilo za historični materijal. — Potem je bral tajnik g. Noll obširno poročilo o društveni delavnosti, iz ktereга priobčimo prihodnjič kaj več. Družabnikov šteje društvo 371, med temi 164 v Ljubljani bivajočih in 208 vnenjih. Izdalo je 6 zvezkov „Slov. Talije“, ki obsegajo 11 igrokazov. Po predlogu prvosednikovem je zaklical občni